

UCHWAŁA Nr XXVI / 192 / 2008
RADY MIEJSKIEJ W WĄGROWCU
z dnia 30 grudnia 2008 roku

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie miasta Wągrowca w latach 2008 – 2013

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 z późn. zm.) Rada Miejska w Wągrowcu uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie miasta Wągrowca w latach 2008 – 2013 w brzmieniu zgodnym z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Wągrowca.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

STRATEGIA

ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW

SPOŁECZNYCH NA TERENIE

MIASTA WĄGROWCA

W LATACH 2008- 2013

Wągrowiec, grudzień 2008 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
1.1 Tło i przyczyny	3
1.2 Przesłanki wynikające z dokumentów strategicznych	5
2. Charakterystyka miasta Wągrowca	16
2.1 Informacje ogólne	16
2.2 Ludność miasta	16
2.3 Gospodarka i zatrudnienie	17
2.4 Infrastruktura techniczna	21
2.5 Infrastruktura społeczna	23
2.6 Bezpieczeństwo publiczne	27
2.7 Opieka medyczna	29
2.8 Pomoc społeczna	30
3. Analiza SWOT	42
3.1 Uwagi ogólne	42
3.2 Tabele analizy SWOT	43
3.3 Podsumowanie analizy SWOT	47
4. Misja	48
5. Cele strategiczne, szczegółowe i kierunki działań	48
6. Finansowanie Strategii	55
7. Okres realizacji Strategii	55
8. Monitorowanie Strategii	55
9. Zakończenie	56

1. WSTĘP

1.1 TŁO I PRZYCZYNY

Okres transformacji, obok istotnych osiągnięć w demokratyzowaniu życia, zaowocował wysoce niekorzystnymi zmianami, które - najogólniej określając - są następstwem „szerokiej terapii” wprowadzenia gospodarki rynkowej. Stopniowe odchodzenie od modelu państwa opiekuńczego wywołało takie zjawiska, jak :

- rozwarstwienie społeczne (dychotomiczny podział na wygrani – przegrani, biedni – bogaci, pracujący – bezrobotni, itp);
- marginalizacja (wykluczenie) wielu jednostek i dużych grup społecznych;
- rosnąca pauperyzacja- znaczne (długotrwałe) obniżenie standardu życia polskich rodzin;
- nierówności społeczne w dostępie do pracy, edukacji, kultury, leczenia, uczestnictwa w podziale dochodu narodowego i inne.

Sytuacja gospodarcza, narastanie problemów społecznych, powiększanie obszarów i problemów wychowawczych wśród dzieci i młodzieży oraz patologii społecznych sprawiają, że konieczne jest wypracowanie kierunków i narzędzi zapobiegania tym niepokojącym zjawiskom. Odpowiedzią na sytuację ekonomiczno-społeczną mieszkańców jest potrzeba sformułowania strategii rozwiązywania problemów społecznych, która ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Przygotowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. 2008 r. Nr 115 poz.728). Jest to obszar szczególnie ważny dla wspólnoty samorządowej, gdzie pojawiające się problemy i trudności widać najbardziej. Zapobieganie marginalizacji grup i jednostek staje się jednym z najważniejszych zadań władz gminnych. Dopuszczenie do wykluczenia społecznego szerokiego kręgu osób przekreśla szansę na zbudowanie społeczeństwa obywatelskiego i może prowadzić do niepotrzebnych napięć społecznych. Dlatego też podejmowane działania leżą w interesie nie tylko osób zagrożonych ekskluzją społeczną, ale całej lokalnej społeczności.

Ogólnie akceptowanymi wartościami współczesnej polityki społecznej, które powinny znaleźć odzwierciedlenie w strategii, są :

- bezpieczeństwo socjalne, tzn. gwarancja dochodów i usług na wypadek pojawienia się tzw. ryzyka socjalnego (choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, itp.);
- wiara w zasoby ludzkie, a więc inwestycje w człowieka, tzw. tworzenie równych szans rozwoju dla ludzi;
- pokój społeczny, traktowany jako wartość podstawowa dla utrzymania harmonijnej współpracy i współżycia między ludźmi (redystrybucja dochodu narodowego na rzecz grup upośledzonych jak i dialogu społecznego);
- życie rodzinne - uznanie rodziny za podstawową instytucję społeczną, tzn., że polityka społeczna jest polityką prorodzinną.

Strategia jest komunikatem skierowanym do lokalnej społeczności, stanowi wyraz troski gminy o pomyślność obywateli, ukazuje zamierzone działania . Strategia ma szansę stać się nową jakością w relacjach pomiędzy uczestnikami życia społecznego na terenie gminy oraz w pełni wykorzystać aktywność społeczną i potencjał drzemący w jej mieszkańcach.

Różnorodność problemów społecznych występujących na terenie gminy powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aspektów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz.1143 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudniania i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz 1001),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 24,

poz. 198).

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2005 Nr 180, poz. 1493)

Oprócz wymienionych aktów prawnych przy realizacji strategii może zaistnieć potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

W opracowaniu lokalnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wysoce przydatne może być pojęcie deinstytucjonalizacji w pomocy społecznej, gdzie pomoc winna:

1. służyć życiowemu usamodzielnieniu się osób rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem;
2. umacniać rodzinę;
3. być możliwie w najszerszym zakresie zapewniona w społeczności lokalnej;

Formułując cele strategii rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono, aby była ona spójna z założeniami, priorytetami i dokumentami obowiązującymi w Unii Europejskiej oraz założeniami programowymi w polskich strategiach na różnych poziomach.

1.2 PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Obecnie najważniejszym, długofalowym programem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej jest Strategia Lizbońska. Została ona przyjęta na posiedzeniu Rady Europejskiej w Lizbonie w marcu 2000 roku. Jej przewodnim celem jest uczynienie z Unii wiodącej gospodarki świata w perspektywie do 2010 roku. Temu ogólnemu celowi służyć mają następujące działania systemowo-regulacyjne:

- szybkie przechodzenie do gospodarki opartej na wiedzy,
- liberalizacja i integracja poszczególnych rynków i sektorów gospodarki,
- rozwój przedsiębiorczości,
- wzrost zatrudnienia i zmiana modelu społecznego,
- dbałość o stałe fundamenty rozwoju i środowisko naturalne.

Wdrażanie Strategii Lizbońskiej odbywa się przy pomocy Otwartej Metody Koordynacji (*Open Method of Coordination; OMC*).

Otwarta Metoda Koordynacji jest zdecentralizowaną metodą koordynacji polityki wszystkich krajów członkowskich Unii Europejskiej. Metoda ta należy do perswazyjnych metod realizacji wspólnych przedsięwzięć i jest realizowana w czterech etapach:

- uzgodnienie wspólnych celów,
- przeniesienie tych celów do programów narodowych czy regionalnych,
- uzgodnienie sposobów mierzenia realizacji tych celów (wskaźniki),
- monitorowanie, ocena i porównanie między sobą najlepszych przykładów w danej dziedzinie działania.

Otwarta Metoda Koordynacji ma być narzędziem i środkiem do osiągnięcia wspólnych celów ustalonych podczas szczytu Rady Europejskiej w Nicei w grudniu 2000 roku. Wówczas to Rada Europejska przyjęła Europejską Agendę Społeczną (*European Social Agenda*), która odgrywa kluczową rolę w budowaniu ekonomicznego wzrostu (Strategii Lizbońskiej) przez rozwój polityki społecznej. Jednym z głównych kierunków polityki społecznej wytyczonych przez Europejską Agendę Społeczną jest zwalczanie biedy oraz wszelkich form wykluczenia i dyskryminacji w celu promowania integracji społecznej. Realizowanie tego celu ma odbywać się na podstawie Otwartej Metody Koordynacji, która ma pomóc w redukcji zjawiska ubóstwa do 2010 roku, co jest zgodne z poprzednimi ustaleniami Strategii Lizbońskiej.

Konkretyzacją ogólnych celów z dziedziny integracji społecznej ze Strategii Lizbońskiej i Europejskiej Agendy Społecznej było przyjęcie tzw. wspólnych celów i wspólnych wskaźników. Wspólne cele zostały zaakceptowane w Nicei w grudniu 2000 roku i zwane są celami nicejskimi. Na podstawie celów nicejskich państwa Unii Europejskiej miały ustalać narodowe priorytety w walce z ubóstwem i ekskluzją społeczną. Cztery główne cele nicejskie to:

- Zapewnienie dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług dla wszystkich.
- Zapobieganie ryzyku wykluczenia.
- Pomoc najbardziej narażonym (wspieranie najsłabszych).
- Mobilizacja wszystkich podmiotów ze sfery polityki gospodarczej i społecznej.

Wspólne cele i wskaźniki stanowiły ramę do powstania Krajowych Planów Działania na rzecz Integracji Społecznej, jako element bazowy Otwartej Metody Koordynacji.

Do czerwca 2001 roku państwa członkowskie Unii Europejskiej przygotowały przewidziane w Agendzie Społecznej dwuletnie Krajowe Plany Działania na rzecz Integracji Społecznej. Koncepcja ta miała na celu wspólne uczenie się, wymianę doświadczeń i praktyk w walce z ubóstwem i wyłączeniem społecznym.

W 2004 r. w Ministerstwie Polityki Społecznej przygotowano Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej na lata 2004 – 2006 . Dokument ten stanowił ocenę stanu faktycznego, w jakim znajdowała się Polska u progu akcesji do UE, identyfikował grupy społeczne narażone na wykluczenie, wskazywał instrumenty polityki społecznej, określał priorytety do osiągnięcia oraz opisywał działania, jakie należy podjąć, by wskazane cele osiągnąć. W końcowej części Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej określał rozwiązania instytucjonalne mające zapobiegać ekskluzji społecznej oraz wskazywał przykłady dobrych praktyk działań w zakresie polityki społecznej.

Na szczeblu ogólnokrajowym podstawowym dokumentem planistycznym jest przyjęta we wrześniu 2005 r. **Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013**. Dokument ten, towarzyszący realizacji Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007 – 2013 określa cel nadrzędny Strategii Polityki Społecznej rządu, jakim jest zbudowanie zintegrowanego systemu polityki państwa, prowadzący do ułatwienia wszystkim obywatelom równego dostępu do praw społecznych, poprawy warunków powstawania i funkcjonowania rodzin oraz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przy zapewnieniu demokratycznego współuczestnictwa obywateli. Strategia polityki społecznej formułuje 7 priorytetów i kierunków polityki społecznej rządu. Są to:

- poprawa warunków powstawania i funkcjonowania rodzin. Wsparcie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci;
- wdrożenie aktywnej polityki społecznej;
- kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych;
- budowa systemu wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym;
- aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych;
- partnerstwo publiczno – społeczne podstawą rozwoju usług społecznych;
- integracja społeczna i zawodowa imigrantów.

Realizacja strategii ma być na bieżąco monitorowana i ma przynieść wymierne korzyści wynikające z zaplanowanej integracji społecznej. Jej efektem ma być

zapobieganie ekskluzji społecznej, zwiększenie potencjału rozwoju, ma służyć rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego, tworzyć tak pożądane więzi społeczne na poziomie lokalnym, mobilizować aktywność społeczną (także na rynku pracy), wpływać na poprawę jakości życia.

Celem prac nad **Narodową Strategią Integracji Społecznej** jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Konkretnie działania mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia, przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy oraz konkretyzacja Strategii Lizbońskiej w obszarze integracji.

Priorytety strategii stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 r. i są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,

- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa obywatelskiego.

W **Narodowej Strategii Spójności na lata 2007 – 2013** w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski (NSRO) bezpośrednio oddziałującym na politykę społeczną i integracyjną jest cel dotyczący poprawy jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej.

Głównym celem **Strategii Rozwoju Kraju 2007 - 2015** jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski; poszczególnych obywateli i rodzin. Przez podniesienie poziomu życia rozumiemy między innymi: wzrost dochodów w sektorze gospodarstw domowych, ułatwienie dostępu do edukacji i szkolenia. Natomiast przez podniesienie jakości życia poprawę stanu i wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród obywateli, możliwość korzystania z funkcjonalnej i łatwo dostępnej infrastruktury technicznej i społecznej, uczestnictwo w życiu demokratycznym, uczestnictwo w kulturze i turystyce, itp.

Podniesienie poziomu i jakości życia ma umożliwić polityka państwa, pozwalająca na szybki, trwały rozwój gospodarczy w perspektywie długookresowej, oparta na rozwoju kapitału ludzkiego, zwiększaniu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki i regionów, w tym na inwestycjach w sferze badań i rozwoju, oraz na uzyskanie stabilnych warunków ekonomiczno-społecznych i środowiskowych zapewniających europejski poziom i jakość życia obywateli i ich rodzin w kraju i wspólnotach lokalnych. Funkcjonowanie wspólnoty i jej bezpieczeństwo powinno

być oparte o zasadę subsydiarności.

W sytuacjach zagrożeń przerastających możliwości reagowania społeczności lokalnej powinna ona mieć wsparcie właściwych organów administracji publicznej.

Priorytetami strategicznymi są:

- wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki;
- poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej;
- wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości;
- budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa;
- rozwój obszarów wiejskich;
- rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

Na szczeblu krajowym polityka społeczna i integracyjna znajduje dobre umocowanie w istniejących aktach prawnych oraz polityce Państwa. Powstające kolejno krajowe strategie, w tym Narodowa Strategia Spójności czy **Program Operacyjny Kapitał Ludzki (2007-2013)** są ważnymi instrumentami sterowania polityką społeczną i działaniami na rzecz integracji społecznej. Dają one szansę na koordynację i większą spójność działań Państwa z podejmowanymi przedsięwzięciami w obszarach samorządu terytorialnego.

Wyrazem polityki Państwa w sferze polityki społecznej jest skuteczne scedowanie na rzecz poszczególnych poziomów polskiego samorządu znaczącej odpowiedzialności za politykę społeczną i integracyjną. Potencjał inwestycyjny i budżet poszczególnych samorządów jest zdolny do uczestniczenia w montażu finansowym ze środkami Unii Europejskiej przeznaczonymi na wsparcie polityki społecznej i integracyjnej m.in. w priorytetach określonych przez Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

Na szczeblu regionalnym są realizowane następujące priorytety:

- Priorytet VI : Rynek pracy otwarty dla wszystkich;
- Priorytet VII : Promocja integracji społecznej;
- Priorytet VIII : Regionalne kadry gospodarki;
- Priorytet IX : Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach;

Cele Programu zostały zdefiniowane zgodnie z zasadą strategicznego podejścia (strategic approach). Zasada ta polega na koncentracji wsparcia na kluczowych obszarach i najważniejszych problemach wymagających interwencji w zakresie zatrudniania oraz podnoszenia jakości kapitału ludzkiego. Kompleksowy charakter wsparcia został zaplanowany w taki sposób, aby umożliwić odpowiednie

rozszerzanie zakresu dostępnej pomocy, zgodnie ze specyfiką problemów występujących na polskim rynku pracy.

Działania winny być skierowane do instytucji zarządzających poszczególnymi segmentami pomocy społecznej, organizacji pozarządowych i bezpośrednich beneficjentów prowadzonej polityki społecznej i działań na rzecz integracji.

Władze województwa wielkopolskiego opracowały i realizują szereg dokumentów programowych z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej. Jednym z najważniejszych dokumentów wyznaczających kierunki działań dla poszczególnych celów strategicznych jest **Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020**. Dokument ten formułuje istotne, następujące cele:

- dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku;
- wzrost kompetencji mieszkańców i promocji zatrudnienia;
- wzrost spójności i bezpieczeństwa społecznego, gdzie :

spójność społeczna, obok ekonomicznej i terytorialnej, jest jednym z najważniejszych aspektów rozwoju. Problemy społeczne są czynnikiem ograniczającym tempo rozwoju gospodarczego. Z drugiej jednak strony, wzrost gospodarczy przyczynia się do zwiększenia różnic społecznych. Obszar działania tego celu jest najbardziej zróżnicowany ze wszystkich celów strategicznych. Obejmuje takie elementy, jak zdrowie, pomoc społeczną, przeciwdziałanie patologiom, zwiększanie bezpieczeństwa we wszystkich jego formach, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wspieranie integracji społecznej oraz umacnianie tożsamości regionalnej i narodowej. W realizacji działań w tym obszarze tkwi jedno ze źródeł konkurencyjności Wielkopolan. Powyższy cel strategiczny osiągnąć będzie poprzez:

- poprawę sytuacji demograficznej oraz stanu zdrowia mieszkańców i warunków mieszkaniowych;
- rozwój usług socjalnych;
- wzrost bezpieczeństwa;
- ograniczenie skali patologii oraz wykluczeń społecznych;
- budowę kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego;
- wzrost udziału sportu i rekreacji w życiu mieszkańców regionu.

Realizując powyższe zadania, w oparciu o wyniki diagnozy problemów społecznych przeprowadzonej w gminach oraz powiatach, opracowano program

w zakresie pomocy społecznej mający na celu aktywizację społeczności lokalnej. Program kierowany do takich grup docelowych, jak osoby niepełnosprawne, ludzie starsi, rodziny wielodzietne pod wspólnym tytułem **Razem - Więcej – Łatwiej** obejmuje trzy odrębne programy problemowe:

- **"Razem - sprawniej"** - na rzecz poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych.
- **"Więcej - wiosny jesienią"** - na rzecz poprawy sytuacji osób starszych.
- **"Łatwiej - w rodzinie"** - na rzecz poprawy sytuacji rodzin.

Na podstawie powyższych programów, gminy i powiaty winny tworzyć projekty lokalnych programów celowych, które będą stanowić wspólny Wojewódzki Program Pomocy Społecznej.

Program ten stanie się częścią Programu Rozwoju Województwa Wielkopolskiego. Gwarancją realizacji zadania będzie zintegrowanie wszystkich podmiotów poprzez:

- współpracę i współdziałanie na szczeblu gminy pomiędzy instytucjami pomocy społecznej oraz działającymi na danym terenie organizacjami pozarządowymi, kościołem, związkami wyznaniowymi i osobami prywatnymi,
- współpracę i współdziałanie na szczeblu powiatu pomiędzy gminami, instytucjami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi, kościołem, związkami wyznaniowymi oraz osobami prywatnymi,
- współpracę i współdziałanie na szczeblu województwa pomiędzy powiatami a Samorządem Województwa Wielkopolskiego.

W 2002 r. Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Wągrowcu opracowało dokument strategiczny **Strategię Rozwoju Pomocy Społecznej w Powiecie Wągrowieckim 2002 - 2010**. W dokumencie tym, na podstawie diagnozy poszczególnych kwestii pomocy społecznej i debaty strategicznej określono, pogrupowano i zhierarchizowano cele. Następnie zidentyfikowano cele główne i kierunki działania w poszczególnych, przyjętych teoretycznie pięciu obszarach pomocy społecznej (finanse, edukacja, infrastruktura, problemy społeczne, społeczność lokalna). Określono priorytety i sformułowano misję.

Za cele niezbędne w pięciu obszarach uznano m.in.:

- podjęcie starań o zabezpieczenie środków finansowych na realizowanie standardów i rozwój placówek pomocy społecznej oraz utrzymanie placówek już istniejących,
- zwiększenie nakładów na pomoc społeczną,

- podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej i instytucji pomocy społecznej,
- podjęcie działań w zakresie wczesnej profilaktyki zagrożeń wśród dzieci i młodzieży,
- ustalenie poprawy jakości świadczonych usług społecznych (wychowanie, opieka, terapia, praca społeczna, pomoc socjalna)
- tworzenie warunków sprzyjających dostosowaniu instytucji pomocy społecznej do zmieniających się potrzeb,
- rozwijanie działań wspierających środowisko rodzinne,
- aktywizacja i integracja społeczna jednostek i grup dotkniętych chorobą, upośledzeniem, wykorzystywaniem i przemocą w rodzinie,
- ochrona najmłodszych w rodzinach problemowych, zdezorganizowanych i zagrożonych,
- wzmocnienie integracji i współpracy wszystkich podmiotów działających na polu pomocy społecznej,

W strategii przyjęto, iż jest ona wizją otwartą i może być modyfikowana w zależności od zmian lub powstałych nowych zagrożeń społecznych.

Dokumentem kierunkowym, pełniącym funkcję drogowskazu w realizacji planowanych przedsięwzięć miasta Wągrowca jest **Strategia Rozwoju Miasta Wągrowca na lata 2002- 2010**, przyjęta Uchwałą nr 2 /2002 Rady Miejskiej w Wągrowcu z dnia 31 stycznia 2002 r. Zawarte w niej programy i projekty spełniają najpilniejsze potrzeby społeczności lokalnej, takie jak:

- inicjowanie i wspieranie rozwoju gospodarczego;
- ochrona zasobów środowiska naturalnego;
- przeciwdziałanie najdotkliwiej odczuwalnym problemom społecznym, w tym ograniczanie patologii społecznych i przeciwdziałanie bezrobociu;
- zaspokojenie potrzeb grup specjalnej troski- dzieci, chorych, osób starszych i niepełnosprawnych;

Szczególnie zadbano o poprawę warunków życia mieszkańców, gdzie niniejsza kwestia zawarta została w celu strategicznym nr 1. Dążąc do jego realizacji jednym z kierunków działań jest rozwój usług społecznych, który został określony jako szeroki program działań na rzecz zabezpieczenia potrzeb społeczności lokalnej w obszarach bezpieczeństwa publicznego, oświaty, zdrowia publicznego i pomocy społecznej, które bezpośrednio przekładają się na podniesienie jakości życia

w społeczności lokalnej. Zapobieganie różnego rodzaju negatywnym zjawiskom społecznym może być skuteczne wówczas, gdy jest działaniem zintegrowanym, zmasowanym, a ludzie, którzy są kreatorami i odbiorcami takich działań prezentują dostateczną wiedzę i świadomość problemów.

Proponowane projekty w ramach niniejszego programu skupiają się wokół następujących zagadnień:

- zwiększenie bezpieczeństwa publicznego;
- rozwój szkolnej bazy oświatowej;
- rozwój szkolnictwa- szkoły z ośrodkami animacji czasu wolnego młodzieży;
- integracja dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym;
- programy profilaktyki zdrowotnej;
- zwiększenie jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych;
- przeciwdziałanie patologiom społecznym;
- przebudowa oraz zmiana sposobu użytkowania budynku z izbami lekcyjnymi na Miejski Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

Projekty zaproponowane w ramach niniejszego programu nie ograniczają się tylko do zadań własnych i możliwości budżetowych miasta, ale starają się również wyzwać inicjatywy mieszkańców i kreować postawy odpowiedzialności i współuczestnictwa w rozwiązywaniu problemów przestępczości, degradacji zdrowotnej czy narastających patologii społecznych.

Drugi w kolejności cel strategiczny rozwoju miasta Wągrowca dotyczy rozwoju gospodarczego. Będzie realizowany przez trzy programy, z których jeden odnosi się do: Kształtowania Rynku Pracy- Przeciwdziałanie Bezrobociu.

Aktywne działania zmierzające do restrukturyzacji rynku pracy są niezbędne. Dlatego też wdrożenie systemu monitoringu rynku pracy i wymiana informacji pomiędzy jednostkami samorządowymi stworzą bezrobotnym lepsze warunki dostępu do informacji i możliwość szybszego reagowania na pojawiające się na rynku możliwości zatrudnienia. Istotne jest również profilowanie wykształcenia na poziomie średnim i podnoszenie kształcenia zgodnie z panującymi tendencjami w tym zakresie. Jednym z elementów zintegrowanej polityki informacyjnej powiatu powinna być promocja programów organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy. Głównymi projektami realizacji niniejszego programu jest:

- zarządzanie rynkiem pracy;
- aktywne starania o pozyskanie kapitału inwestującego w rozbudowę istniejących

i budowę nowych zakładów pracy;

Konieczność opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Wągrowca wypływała wprost z tekstu Strategii Rozwoju Miasta Wągrowca na lata 2002 – 2010”, w której zapisany został program dotyczący ożywienia zdegradowanych społecznie i ekonomicznie obszarów na terenie miasta, w ramach którego zawarto projekt odnoszący się do opracowania i wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Wągrowca.

Tak więc działania rewitalizacyjne przewidziane do realizacji opracowano w dokumencie p.n. **Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich dla miasta Wągrowca na lata 2005 – 2013**, który stanowi załącznik do Uchwały nr 12/2006 Rady Miejskiej w Wągrowcu z dnia 16 marca 2006 r. Program ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców, poprzez podejmowanie działań inspirujących rozwój nowych funkcji obszarów problemowych oraz przywrócenie terenom zdegradowanym, utraconych funkcji społeczno- gospodarczych.

W ramach programu rewitalizacji wsparcia wymagają grupy społeczne zagrożone wykluczeniem społecznym tj. osoby długotrwale bezrobotne, uzależnione od alkoholu, niepełnosprawne, bezdomne, zwolnione z zakładów karnych. Za zjawisko kryzysowe uznano również zagadnienie ubóstwa społecznego. Dokument stanowi niezbędny załącznik w przypadku aplikowania o wsparcie z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

.

2. CHARAKTERYSTYKA MIASTA WĄGROWCA

2.1 INFORMACJE OGÓLNE

Wągrowiec położony jest w północno-wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie wągrowieckim (jest jego stolicą). Znajduje się on w odległości 60 km od Poznania, 70 km od Bydgoszczy i Piły.

Liczba mieszkańców miasta wynosiła w 2007 r. ok. 24 788 osób, co stanowiło ok. 36% ludności powiatu wągrowieckiego i 0,7% liczby ludności województwa. Na koniec 2007 roku w Wągrowcu zarejestrowanych było w tym samym czasie 2 938 podmiotów gospodarczych. Liczba ta stanowiła wówczas 49% wszystkich zarejestrowanych podmiotów w powiecie i 0,8% analogicznej wielkości w województwie.

Głównymi pracodawcami w Wągrowcu są przedsiębiorstwa, działające w sektorze produkcyjnym: produkcja mebli, części zamiennych do maszyn i samochodów oraz handel i budownictwo.

Wągrowiec oprócz tego, że jest ważnym ośrodkiem gospodarczym powiatu wągrowieckiego – jest też znaczącym ośrodkiem naukowym i kulturalnym. W mieście znajduje się dobrze rozwinięte zaplecze edukacyjne na poziomie szkolnictwa podstawowego, średniego i wyższego. Pozytywnie na poziom życia mieszkańców oddziałują też ośrodki kulturalne i organizacje pozarządowe.

2.2. LUDNOŚĆ MIASTA

W 2007 r. w mieście zamieszkiwały ok. 24 788 osób, w tym 51,9% stanowiły kobiety. Przyrost naturalny w Wągrowcu był wówczas dodatni i wyniósł – 59 osób. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym osiągnęło dodatnią wartość i wyniosło 16 osób.

W Tabeli Nr 1 zamieszczono dane dotyczące struktury wiekowej mieszkańców miasta. Wynika z niej, że ludność w wieku produkcyjnym, tj. kobiety w wieku 15-59 lat i mężczyźni w wieku 15-64 lat, stanowiła w mieście prawie 70% ludności. Z kolei liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym była o 463 osoby większa od liczby mieszkańców miasta w wieku poprodukcyjnym.

Tabela Nr 1. Liczba ludności Wągrowca wg wieku (stan na 31 XII 2007 r.)

Lp.	Ludność miasta Wągrowca	%	
	Ogółem	24 788	100,00%

1	w wieku przedprodukcyjnym	3 977	16,04%
2	w wieku produkcyjnym	17 297	69,78%
3	w wieku poprodukcyjnym	3 514	14,18%

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

2.3 GOSPODARKA I ZATRUDNIENIE

W Wągrowcu na koniec 2007 roku zarejestrowanych było 2 938 przedsiębiorstw, spośród których 96,76% zalicza się do sektora prywatnego (2 843 przedsiębiorstw). Strukturę formy prawnej przedsiębiorstw przedstawiono w Tabeli Nr 2. Na podstawie danych w niej zamieszczonych można zauważyć, że dominującą formą organizacyjną jednostek gospodarczych w mieście na progu 2008 r. były osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Stanowiły one ok. 83% wszystkich przedsiębiorstw. Spółki handlowe stanowiły ok. 4% ogółu wągrowieckich podmiotów gospodarczych.

Tabela Nr 2. Podmioty gospodarcze wg formy organizacyjno-prawnej w Wągrowcu (stan na 31 XII 2007 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość	%
1	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2 431	82,74
2	Spółki handlowe	103	3,50
3	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	24	0,82
4	Spółdzielnie	17	0,58
5	Fundacje	1	0,03
6	Stowarzyszenia i organizacje społeczne	34	1,16
	Ogółem	2 938*	X

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS (* Nie są prezentowane wszystkie formy prawne podmiotów dlatego dane liczbowe nie sumują się na sektor ogółem)

Największymi przedsiębiorstwami w mieście są:

- Horstmann Sp. z o.o. - kapitał niemiecki, producent urządzeń do sortowania odpadów komunalnych,

- Mecapol S.A. - firma belgijska, producent sztucznej skóry,
- Europol-Meble S.A. - kapitał niemiecki, producent mebli tapicerowanych,
- Wągrowieckie Fabryki Mebli - producent mebli tapicerowanych,
- Merx Sp. z o.o. - kapitał polsko-szwedzki, producent części do maszyn budowlanych i samochodów ciężarowych firmy Volvo,
- Wymar Sp. z o.o. - firma belgijska produkująca profile PCV i AL. do produkcji okien i drzwi,
- Tiger Swiss Sp. z o.o. - kapitał szwajcarski, producent drobnego sprzętu do rehabilitacji, obuwia domowego i galanterii skórzanej,
- "AGROBRAS" - kapitał niemiecki, produkcja i obrót kwalifikowanego materiału siewnego, odmian rzepaku i innych roślin oleistych,
- Stacje benzynowe:
 - Polski Koncern Naftowy ORLEN
 - SHELL POLSKA
 - BIS-BEL
 - ALFA
 - BP
- Pietrak Hotel - (100 miejsc noclegowych),
- "ROMEX" - producent szerokiego asortymentu mięs i wędlin,
- "KOMPLEXMŁYN" Sp. z o.o.- producent mąki, kasz i płatków,
- PPHU "Meble Wągrowiec" - producent mebli,
- PPH "SKAR-POL" - producent mebli sosnowych na export i rynek krajowy,
- Zakład Przemysłu Drzewnego "LINDNER" - producent trumien,
- PPH "Malinez" - producent bielizny damskiej,
- Ośrodek Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy "WIELSPIN" - turnusy rehabilitacyjne, spartakiady sportowe, międzynarodowe dla osób niepełnosprawnych,
- Wielobranżowa Spółdzielnia Inwalidów - produkcja okuć meblowych, usługi krawieckie,
- ZPHU "GRAJAN" - szeroki zakres produkcji wentylacyjno-grzewczej, budowa kotłowni, kominów metalowych, usługi budowlane,
- Mechanika Maszyn i Urządzeń Rolniczych - produkcja części do maszyn i urządzeń rolniczych,
- Myskal Sp. z o.o. - produkcja podzespołów do silników okrętowych i ich wyposażenie,
- Cukiernia "KILIAN" - produkcja cukiernicza,
- Przedsiębiorstwo "MARTYNA" - producent opłotowań ogrodowych,.

Informację na temat liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON zamieszczono w Tabeli Nr 3.

Tabela Nr 3. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD (stan na 31 XII 2007 r.)

	Wyszczególnienie	Ogółem	%
Podmioty gospodarcze	Sekcja A Rolnictwo , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	86	2,93
	Sekcja B Górnictwo i wydobywanie	2	0,07
	Sekcja D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	323	11,00
	Sekcja E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	0,10
	Sekcja F Budownictwo	452	15,38
	Sekcja G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	938	31,93
	Sekcja H Transport i gospodarka magazynowa	74	2,52
	Sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	146	4,97
	Sekcja J Informacja i komunikacja	110	3,74
	Sekcja K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	369	12,56
	Sekcja L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	14	0,48
	Sekcja M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	62	2,11
	Sekcja N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	155	5,27
	Sekcja O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	204	6,94
	Wągrowiec ogółem	2 938	100,00%

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Dominującą branżą gospodarki w 2007 r. w Wągrowcu był handel oraz naprawy. Ich udział w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w Wągrowcu sięgał prawie 32%. Na podobnym poziomie 11-15% kształtowała się liczba podmiotów działających

w przemyśle obejmującym budownictwo (15,38%), działalność finansową i ubezpieczeniową (12,56%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych (11%).

Tabela Nr 4 przedstawia dane dotyczące zatrudnienia. Wynika z nich, że ponad 51% ludności pracującej w 2007 r. zatrudniona była w sektorze usługowym, przy czym w usługach rynkowych i nierynkowych zatrudnionych było odpowiednio około 25% i 26% wszystkich pracujących. Najmniej, bo zaledwie 2,20% posiadających zatrudnienie, pracowało w sektorze: rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo.

**Tabela Nr 4. Liczba pracujących wg sektorów w Wągrowcu
(stan na 31 XII 2007 r.)**

Lp.	Sektor działalności	Liczba pracujących	%
1	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo	131	2,20
2	Przemysł i budownictwo	2 784	46,58
3	Usługi rynkowe	1 481	24,77
4	Usługi nierynkowe	1 581	26,45
	Ogółem	5 977	100,0

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu

Liczba bezrobotnych w Wągrowcu w 2007 r. wyniosła 1 272 osoby. Wśród bezrobotnych w mieście prawie 70% stanowiły kobiety (888 osób), a prawo do zasiłku przysługiwało zaledwie 260 osobom. Długotrwale bezrobotni stanowili 57,5% ogółu pozostających bez pracy, a 30,6% stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Wśród bezrobotnych najmniej było osób z wykształceniem wyższym - około 5,6%. Osoby bez kwalifikacji zawodowych (z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym) stanowiły 27% ogółu bezrobotnych. W największym stopniu problem bezrobocia dotykał ludzi w przedziałach wiekowych 25-34 lat oraz 45-54 lat (Tabela Nr 5). Wśród bezrobotnych najmniej było osób powyżej 55 roku życia.

Tabela Nr 5. Liczba bezrobotnych wg wieku w Wągrowcu (stan na 31 XII 2007 r.)

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych	%
Wiek	poniżej 25 lat	263	20,68
	25-34	383	30,11
	35-44	244	19,18
	45-54	313	24,61
	55 lat i więcej	69	5,42
Ogółem		1 272	100,00

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu

W Powiecie Wągrowieckim w 2007 r. stopa bezrobocia wynosiła 16,4%. W tym samym czasie, ten sam wskaźnik w odniesieniu do Podregionu Pilskiego wyniósł 12,4% a dla Województwa Wielkopolskiego: 8,0%. W Polsce stopa bezrobocia wyniosła w tym samym czasie 11,4%. W związku z tym Powiat Wągrowiecki uznawany jest za jeden z najbardziej zagrożonych bezrobociem w województwie.

2.4 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Transport

Wągrowiec stanowi regionalny węzeł komunikacji drogowej. Drogi krajowe nr 11, 10 i 5 obejmują miasto obwodowo między Poznaniem, Piłą, Bydgoszczą i Gniezmem, umożliwiając miastu powiązania w skali krajowej. W mieście krzyżują się przebiegi dróg wojewódzkich: nr 190, 196, 241, które wraz z drogami powiatowymi nakładają się na podstawowy układ ulic miejskich, tworząc węzeł drogowy wyprowadzający ruch z miasta w 11 kierunkach.

Drogi wojewódzkie pełnią ważną funkcję transportową, zapewniając połączenie miasta z innymi ośrodkami i spełniają istotne zadania gospodarcze i turystyczne. Łączna długość tych dróg na terenie Wągrowca wynosi 15,2 km. Ważną rolę transportową pełnią również drogi powiatowe o łącznej długości 17,2 km. Sieć dróg gminnych rozpięta jest w mieście na długości 45,8 km i służy lokalnym potrzebom transportowym.

Przez miasto Wągrowiec przebiega linia kolejowa magistralna nr 356 Poznań-Wągrowiec, obsługująca transport pasażerski i towarowy, należąca do linii o państwowym znaczeniu, pierwszorzędna, jednotorowa. Na tej linii przewozy regionalne pasażerskie realizowane są również przy użyciu autobusów szynowych.

Miasto posiada bezpośrednie połączenie kolejowe z: Poznaniem, Bydgoszczą, Wolsztynem i Kcynią. Bezpośrednio z Wągrowca można dojechać autobusem do takich miejscowości, jak np.: Bydgoszcz, Chojnice, Gniezno, Grudziądz, Łódź, Piła, Poznań, Chodzież, Czarnków, Nakło, Oborniki, Trzcianka, Wałcz, Złotów.

W odległości ok. 65 km znajduje się cywilny port lotniczy na poznańskiej Ławicy.

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Za dostarczanie wody siecią wodociągową, odprowadzanie ścieków odpowiada Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. W 2007 r. długość sieci wodociągowej w Wągrowcu wyniosła 66,1 km, a liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych - 2 362. Wodę zarówno dla celów komunalnych, jak i przemysłowych, ujmowano z ujęcia miejskiego wód podziemnych, zlokalizowanego przy ul. Janowieckiej. W 2007 r. zużycie wody przez gospodarstwa domowe kształtowało się na poziomie 710,4 dam³. Długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosiła 60,4 km, a liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych - 1 466. W 2007 r. oczyszczone zostało 810,3 dam³ ścieków. Z instalacji wodociągowej znajdującej się na terenie miasta Wągrowca w 2007 r. korzystało 98,2 % ludności tj. 24 351 osób.

Gazownictwo

Dystrybucja gazu na terenie miasta odbywa się dzięki Wielkopolskiej Spółce Gazowniczej. Siecią dostarczany jest gaz ziemny zaazotowany typu GZ:50 z gazociągu wysokiego ciśnienia Odolanów-Piła. Funkcjonujący system gazowniczy pokrywa potrzeby miasta. Długość czynnej sieci gazowej w 2007 r. wyniosła 78,8 km. Podłączone do niej były 2 272 budynki. Odbiorcami gazu z sieci było 6 876 gospodarstw domowych, przy czym 1 631 gospodarstw korzystało z gazu do celów grzewczych.

Ogółem z instalacji gazowej w 2007 r. korzystało 74,1% mieszkańców Wągrowca.

Elektroenergetyka i ciepłownictwo

Wągrowiec zaopatrywany jest w energię elektryczną z rozdzielni (GPZ) przy ul. Kcyńskiej. Rozdzielnia ta powiązana jest liniami wysokiego napięcia WN 110 kV z GPZ Gniezno, GPZ Chodzież oraz GPZ Rogoźno. Miasto zasilane jest liniami napowietrznymi i kablowymi SN 15 kV poprzez sieć stacji transformatorowych typu MSTt i STS 15/0,4 kV. Stan techniczny urządzeń energetycznych jest dobry, miasto jest w 100% zaopatrzone w energię elektryczną.

Gospodarka ciepła w mieście jest rozwiązana, głównie dla zabudowy wielorodzinnej w centrum, poprzez system sieci wysokoparametrowych i węzłów wymiennikowych, zasilanych z kotłowni osiedlowej przy ul. Jeżyka. Poza wymienionym układem, w mieście funkcjonują kotłownie osiedlowe i zakładowe, obsługujące lokalnych odbiorców ciepła. Ogólna długość sieci ciepłowniczej w Wągrowcu wynosi 6,82 km.

2.5 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Szkolnictwo

W Wągrowcu funkcjonuje 5 przedszkoli, które stanowią jednostki organizacyjne Gminy Miejskiej Wągrowiec. Wg stanu z września 2007 r. uczęszczało do nich 467 dzieci, a rok później (IX.2008 r.) o 97 więcej tj. 564 dzieci. W Wągrowcu działają 3 szkoły podstawowe i gimnazjum (także jednostki organizacyjne Gminy Miejskiej Wągrowiec). Liczbę uczęszczających do nich uczniów zamieszczono w Tabeli Nr 6.

Tabela Nr 6. Placówki szkolne podległe Gminie Miejskiej Wągrowiec

Wyszczególnienie	Liczba uczniów		Liczba oddziałów w latach 2007-2008
	IX.2007	IX.2008	
Szkoła Podstawowa nr 2	656	634	24
Szkoła Podstawowa nr 3	440	415	18
Szkoła Podstawowa nr 4	652	648	24
Gimnazjum nr 1	886	852	36

Źródło: Urząd Miejski w Wągrowcu

W Wągrowcu młodzież i dorośli kształcą się w następujących szkołach średnich:

1. I Liceum Ogólnokształcące w Wągrowcu,

2. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Wągrowcu, w ramach którego działają:

- szkoły dla młodzieży:
 - Liceum Profilowane
 - Technikum
 - Technikum Uzupełniające
 - Szkoły Policealne
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa
- szkoły dla dorosłych:
 - Liceum Profilowane
 - Technikum Uzupełniające
 - Szkoły Policealne
 - Warsztaty Szkolne

3. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Wągrowcu, w ramach którego działają:

- szkoły dla młodzieży:
 - II Liceum Ogólnokształcące
 - II Liceum Profilowane
 - Technikum
- szkoły dla dorosłych:
 - Liceum Ogólnokształcące
 - Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące
 - Szkoła Policealna

Na terenie miasta zlokalizowany jest również Ośrodek Zamiejscowy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz od X 2008r. Gnieźnieńska Wyższa Szkoła Humanistyczno – Menadżerska „MILENIUM”.

Kultura i sztuka

Wągrowiec znany jest szczególnie za sprawą szeregu imprez o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Są one realizowane przez Miejski Dom Kultury (MDK), Muzeum Regionalne, Miejską Bibliotekę Publiczną i szereg organizacji społecznych - Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Pałuckiej, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

Jednym z najbardziej znanych wągrowieckich przedsięwzięć jest dwumiesięczny wakacyjny cykl imprez kulturalno - rekreacyjno - sportowych "Lato na Pałukach", który odbywa się już od 40 lat. Program jest bardzo urozmaicony. Nawiązuje do folkloru, kina, mediów itp.

W Wągrowcu działa również amatorski ruch teatralny – najstarszym wągrowieckim teatrem amatorskim jest, będący laureatem wielu prestiżowych festiwali, Teatr Prób. Od 1992 r. Miejski Dom Kultury, Ognisko Pracy Pozaszkolnej i Liceum Ogólnokształcące organizują Międzynarodowe Spotkania Teatralno - Muzyczne "Ścieżki, ślady - miejsca wspólne". Poza tym w mieście działają chóry, m.in.: Wągrowiecki Chór Kameralny, Chór Dziecięcy Państwowej Szkoły Muzycznej i Chór Nauczycielski.

Innym ośrodkiem kulturalnym jest Muzeum Regionalne, organizujące szereg wystaw czasowych przybliżających historię regionu, a także prezentujących dorobek polskich artystów. W mieście przy Miejskim Domu Kultury działa kino, a także szereg amatorskich zespołów tanecznych, wokalnych i muzycznych. Dzienny Dom Seniora organizuje integracyjne imprezy dla seniorów z miasta Wągrowca z udziałem seniorów z gmin ościennych oraz aktywnie włącza się w imprezy lokalne, wystawiając prace artystyczne seniorów.

W Wągrowcu znajduje się wiele cennych obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Należą do nich m.in. kościół pocysterski p.w. Najświętszej Marii Panny z zabudowaniami klasztornymi. Zespół kościoła wraz z zabudowaniami klasztornymi należy do grupy najcenniejszych zabytków Wielkopolski. Z kolei jednym z najcenniejszych zabytków architektury świeckiej jest dom zwany „opatówką”, usytuowany przy ul. Opackiej. Na obszarze historycznego układu urbanistycznego zachowana jest w dużym stopniu dawna zabudowa mieszkalna z XIX i pocz. XX w., objęta ochroną konserwatorską.

Turystyka

Największą atrakcją turystyczną Wągrowca jest jego położenie w okolicy czterech jezior: Durowskiego, Łęgowskie, Kobyleckiego i Rgielskiego. Dzięki temu, zarówno w mieście jak i w okolicy, istnieją warunki do wypoczynku i uprawiania sportów wodnych. Znajdujący się na północnym skraju Wągrowca las i sieć promenad położonych wzdłuż rzek i jeziora Durowskiego tworzą popularne wśród turystów szlaki spacerowe. Są one ulubionymi miejscami spacerowymi turystów i mieszkańców Wągrowca. Znajduje się tu również unikalne zjawisko hydrograficzne - skrzyżowanie rzek Wełny i Nielby (jedyne w Europie i jedno z trzech na świecie). Ponadto nad jeziorem Durowskim zorganizowane jest kąpielisko, a w centrum miasta znajduje się wypożyczalnia sprzętu wodnego. Infrastrukturę turystyczną tworzą poza tym hotele i ośrodki wczasowe, przystanie żeglarskie oraz udostępniane przez Ośrodek Sportu i Rekreacji obiekty sportowe (hala sportowo - widowiskowa, sauna, gabinety odnowy biologicznej, 2 pełnowymiarowe boiska do piłki nożnej i korty tenisowe).

W Wągrowcu znajduje się Ośrodek Rehabilitacyjno - Wypoczynkowy "Wielspin". Jest to centrum wypoczynku osób niepełnosprawnych, które dysponuje 200 miejscami hotelowymi i 6 sezonowymi domkami campingowymi. Posiada własną salę sportową, kręgielnię, kąpielisko i przystań, sale rehabilitacyjne i odnowy biologicznej, ścianę alpinistyczną. Jest to jeden z najnowocześniejszych w Europie tego typu Ośrodków. W 1996 r. odbył się tu, po raz pierwszy w Polsce, Międzynarodowy Obóz Maltański, z udziałem ponad 320 osób z 12 krajów Europy.

Turystów do miasta, poza wymienionymi atrakcjami, przyciągają zabytki. Najbardziej znane spośród nich to:

- późnogotycki kościół farny z dzwonnica,
- barokowy klasztor i kościół pocysterski,
- opatówka - dawna siedziba opatów cysterskich, obecnie Muzeum Regionalne,
- piramida Łakińskiego - grobowiec rotmistrza wojsk napoleońskich Franciszka Łakińskiego w kształcie piramidy,
- skrzyżowanie rzek Nielby i Wełny - unikalne zjawisko hydrograficzne,
- kościół w Tarnowie Pałuckim - oddalony od miasta o 5 km, najstarszy w Polsce kościół drewniany
- kamień św. Wojciecha - jeden z największych w Europie głaz narzutowy we wsi Budziejewko (12 km od Wągrowca),

- wykopaliska archeologiczne - w pobliżu Tarnowa Pałuckiego, przynoszą dowody osadnictwa na tym terenie datujące się na 2500 lat przed naszą erą.

2.6 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zadania na rzecz zabezpieczenia ładu i porządku publicznego, zwalczania przestępczości realizuje Komenda Powiatowa Policji w Wągrowcu.

W 2007 r. na terenie powiatu wągrowieckiego stwierdzono 1723 przestępstwa przy 1972 w roku 2006, co daje dynamikę 87,4 %.

W tym okresie wszczęto 1492 postępowania przygotowawcze, co daje dynamikę 88,1%, o 201 postępowań mniej w porównaniu do roku 2006.

Ogólny wskaźnik wykrywalności wyniósł 80,3 % i był niższy niż w 2006 r. o 1,7 %, po raz drugi w historii KPP w Wągrowcu przekroczył 80 %. Wskaźnik zaległości prowadzonych spraw wyniósł 0,63 % i był niższy o 0,24 % niż w 2006 r.

Procentowy udział powiatu w przestępczości województwa wielkopolskiego wynosił 1,96 % i jest wyższy o 0,04 % niż w 2006 r.

Współczynnik przestępstw na 10 tys. mieszkańców wynosił 254,31 i jest o 37,75 niższy niż w 2006 r.

Wynikiem prowadzonych postępowań przygotowawczych było ustalenie 1041 podejrzanych, w stosunku, do których w 934 przypadkach wniesiono akt oskarżenia i 29 razy zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.

97 osób nieletnich popełniło 94 czyny karalne.

Policjanci Sekcji Prewencji KPP w Wągrowcu realizowali zadania zmierzające do ograniczenia i eliminowania zachowań naruszających zasady i normy obowiązującego porządku prawnego. Wobec osób naruszających ustanowione normy prawne stosowano środki represyjne w postaci mandatów oraz kierowano wnioski o ukaranie do Sądu Grodzkiego. W 2007 r. nałożono 5034 mandaty karne, z tego 3754 za popełnione wykroczenia drogowe, analogicznie w 2006 r. nałożono 4912 mandatów karnych, z tego 2226 za wykroczenia drogowe. W 2007 r. zastosowano środek oddziaływania pozakarnego w myśl art. 41 KW

wobec 3449 osób. Ogólnie skierowano 771 wniosków o ukaranie do Sądu Grodzkiego, a w roku ubiegłym 466, co stanowi wzrost o 305 wniosków.

Oprócz polityki represyjnej, policjanci KPP w Wągrowcu podejmowali działania w zakresie prewencji kryminalnej i popularyzacji pracy policji. Powołany w tym celu w dniu 1 marca 2004 r. Zespół Prewencji Kryminalnej, Nieletnich i Patologii realizował zadania z zakresu prewencji kryminalnej, prowadzono postępowania związane z demoralizacją i popełnieniem czynów karalnych przez nieletnich i sprawy o charakterze opiekuńczym.

Do realizowanych na terenie miasta programów prewencyjnych należą:

- „Razem Bezpieczniej” mający na celu ograniczenie skali zjawisk i zachowań, które budzą powszechny sprzeciw i poczucie zagrożenia;
- „Bezpieczne miasto” mający na celu ograniczenie przestępczości, zmniejszenie strachu przed staniem się ofiarą przestępstwa, podniesienie poziomu bezpieczeństwa i jakości życia;
- „Bezpieczny ogród” program w zakresie zabezpieczenia mienia działkowców i poprawy bezpieczeństwa na terenie ogrodów działkowych;
- „Wielkopolski Sąsiedzki Program Przeciwdziałania Przestępczości” celem programu jest wzajemne poznanie się mieszkańców, budowanie zaufania w ramach społeczności lokalnej, informowanie społeczności o skali zagrożenia przestępczością, dostarczanie wiedzy o sposobach i metodach jej zapobiegania;
- „Bezpieczna szkoła” program adresowany do uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, w ramach którego organizowano szereg spotkań z dziećmi i młodzieżą, nauczycielami i rodzicami w zakresie przeciwdziałania czynom karalnym i demoralizacji. Przeprowadzono „Powiatowy Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym”, a wspólnie z KGP w Warszawie zorganizowano program profilaktyczny „Profilaktyka a Teatr”, dotyczący przeciwdziałania narkomanii.
- „Z Pyrkiem Bezpieczniej” program adresowany do dzieci w wieku sześciu i siedmiu lat, mający na celu ograniczenie wśród dzieci zjawisk szkodliwych społecznie, takich jak: przestępczość, demoralizacja, narkomania i alkoholizm. Dzieci powinny zdobyć umiejętności rozpoznawania, przewidywania zagrożeń, uczyć się sposobów ich unikania oraz zapobiegania i pokonywania niebezpieczeństw.
- „Uwaga Zagrożenie” w ramach programu podejmowano różnorodne działania skierowane na ograniczenie patologii społecznych jak alkoholizm, narkomania,

nikotynizm oraz edukację społeczną w tym zakresie, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli.

Realizując zadania na rzecz mieszkańców miasta KPP w szczególności współpracuje z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Miejskim Ośrodkiem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Strażą Miejską, Sądem Rejonowym, samorządem w ramach rządowego programu „ Razem Bezpieczniej” powiatowego programu „ Zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli”.

We współpracy z Burmistrzem Miasta Wągrowca tworzony jest monitoring wizyjny miasta.

2.7 Opieka medyczna

Zadania służby zdrowia w dziedzinie leczenia i rehabilitacji w Gminie Miejskiej Wągrowiec realizują: szpital, niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, gabinety lekarzy rodzinnych, prywatne gabinety lekarskie (specjalistyczne).

Placówki ochrony zdrowia działające na terenie miasta Wągrowca to:

- Szpital;
- 3 laboratoria;
- 3 placówki medycyny rodzinnej;
- 3 placówki pielęgniarstwa środowiskowo – rodzinnej;
- 2 placówki położnych środowiskowo – rodzinnych;
- 1 placówka higieny szkolnej;
- 3 placówki nocnej i świątecznej wyjazdowej opieki pielęgniarstwa;
- 9 placówek stomatologicznych;
- 1 gabinet ortodontyczny;
- 18 placówek ambulatoryjnej opieki specjalistycznej.

Opieka specjalistyczna dotyczy udzielenia świadczeń w ramach poradni specjalistycznych lub w domu chorego przez lekarza specjalistę. Podmioty medyczne w zakresie specjalistyki oferują mieszkańcom miasta Wągrowca świadczenia w 21 specjalnościach: alergologia, chirurgia, choroby płuc, dermatologia, diabetologia, endokrynologia, kardiologia, otolaryngologia, leczenie uzależnień, logopedia, neurologia, okulistyka, onkologia, ortopedia, położnictwo i ginekologia, psychiatria, psychologia, pulmonologia, rehabilitacja, reumatologia i urologia.

- mieszkańcy miasta mają możliwość zaopatrywania się w leki w 9 aptekach.

W ramach promocji zdrowia wągrowczanie mogą uczestniczyć w różnych programach profilaktycznych, mających na celu pobudzenie ich aktywności i świadomości w zakresie zapobiegania chorobom. Przeprowadzane badania są bezpłatne, z tego też względu są bardzo znaczące dla pacjentów zarówno pod względem medycznym, jak i finansowym.

Badania profilaktyczne organizowane z inicjatywy Starosty Wągrowieckiego i Burmistrza Miasta Wągrowca prowadzone były w ramach następujących programów prozdrowotnych:

- profilaktyki raka piersi (badania mammograficzne);
- programu wczesnego wykrywania i zapobiegania przewlekłej obturacyjnej chorobie płuc (badania spirometryczne);
- profilaktyki raka szyjki macicy (badania cytologiczne);
- profilaktyki chorób układu krążenia;
- programu wczesnego wykrywania osteoporozy (badania densytometryczne);
- badania w kierunku jaskry;
- badania słuchu;
- profilaktyki raka gruczołu krokowego;
- profilaktyki raka jelita grubego i odbytnicy;

Z dużym zainteresowaniem mieszkańców miasta Wągrowca spotkała się akcja honorowego oddawania krwi oraz pobieranie jej od kandydatów na dawców szpiku kostnego.

2.8 POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Godność ludzka jest wartością konstytucyjną, jest ona źródłem wolności i praw człowieka, a ich ochrona należy do obowiązków władz publicznych. Również celem pomocy społecznej jest zapobieganie powstawania marginalizacji osób i rodzin. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są w Wągrowcu przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące rodzaju i skali pomocy społecznej.

Tabela Nr 7. Rodziny i osoby w rodzinach, korzystające z pomocy społecznej.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w tych rodzinach		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Ubóstwo	671	671	578	2197	2151	1735
Sieroctwo	1	1	-	3	1	-
Bezdomność	27	27	26	30	31	27
Potrzeba ochrony macierzyństwa	36	44	41	173	205	191
Bezrobocie	596	556	454	2066	1915	1508
Niepełnosprawność	332	368	387	866	939	908
Długotrwała choroba	351	370	281	975	989	925
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	124	105	130	489	425	528
w tym: - rodziny niepełne	103	88	99	329	293	329
- rodziny wielodzietne	25	19	36	183	144	228
Alkoholizm	54	56	61	124	132	121
Narkomania	-	-	-	-	-	-
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	28	23	20	71	62	51
Przemoc w rodzinie	-	-	-	1	-	-
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze	-	-	-	-	-	-
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	-	-	-	-	-	-
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	-	-	-	-	-	-

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu (lata 2005-2007) na podstawie sprawozdania MPiPS

Przyczynami, z powodu których najczęściej mieszkańcy miasta zwracają się o udzielenie pomocy społecznej są: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, problem alkoholowy.

Udzielona pomoc w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

Tabela Nr 8. Rodziny i osoby w rodzinach objęte wsparciem.

Rok	Rodziny objęte pomocą	Liczba osób w rodzinach
2005	962	2 947
2006	924	2 756
2007	808	2 205

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu (lata 2005-2007)

W 2007 r. skorzystało z pomocy 808 rodzin (w 2006 r. – 924 rodziny, a 2005r. – 962 rodziny).

Z analiz MOPS wynika, że liczba rodzin i osób w tych rodzinach w ostatnich trzech latach obniżyła się, przypuszczalnym powodem jest niewielkie podniesienie się stopy życiowej mieszkańców miasta ze względu na podejmowanie prac dorywczych, najczęściej bez umowy i wyjazdu za granicę celem podjęcia pracy. Zauważa się także, że w miesiącach letnich, liczba wnioskodawców spada z powodu podejmowania przez część z nich pracy sezonowej (przy zbiorze owoców, warzyw, runa leśnego, prace w budownictwie, itp.)

Średnia wysokość zasiłku celowego w 2007r. wyniosła 154,20 PLN (odpowiednio w 2006 r. 146,13 PLN, a w 2005 r. 132,36 PLN) natomiast zasiłku celowego specjalnego 162,25 PLN (odpowiednio w 2006 r. 139,97 PLN, a w 2005 r. 120,37 PLN). Wysokość zasiłków uległa podwyższeniu ze względu na wzrost cen towarów i usług, a środki finansowe jakimi dysponowali klienci pomocy społecznej są niewystarczające. Najczęstszym powodem korzystania z pomocy była niemożność zakupu przez osoby i rodziny żywności, odzieży, podręczników szkolnych i opłacenia rachunków za czynsz, wodę, energię elektryczną, gaz, itp. Udzielano również pomocy w postaci zakupu opału (dwa razy w roku po 250,00 PLN).

Ubóstwo

Ubóstwo to zjawisko złożone, posiadające zarówno aspekty ilościowe (np. wskaźnik dochodu uzyskiwanego przez gospodarstwa domowe), jak i jakościowe (np. inne wskaźniki sytuacji materialnej- posiadanie rozmaitych dóbr, dostępność do takich

społecznie istotnych wartości, jak: wykształcenie, opieka medyczna, możliwości korzystania z różnych form wypoczynku, rozrywki, kultury itp.). Ustalenie linii ubóstwa, a więc osób, które z tego powodu kwalifikują się do uzyskania pomocy z systemu pomocy społecznej, opiera się w zasadzie na oszacowaniu bieżących dochodów danego gospodarstwa czy osoby. Dlatego należy pamiętać, iż używając terminu ubóstwa, jesteśmy w stanie wskazać nie tyle gospodarstwa domowe czy osoby żyjące w sferze ubóstwa, ale żyjące w tzw. „strefie niskich dochodów”. Ubóstwo jest z reguły dopiero efektem długotrwałego utrzymywania się w strefie niskich dochodów.

Ubóstwo dotyczy rodzin, w których dochody nie przekraczają kryterium dochodowego określonego w Ustawie o Pomocy Społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą rodziny, gdzie głównym problemem było ubóstwo.

Tabela Nr 9. Rodziny i osoby w rodzinach objęte pomocą z powodu ubóstwa.

Rok	Rodziny objęte pomocą	Liczba osób w rodzinach
2005	671	2 197
2006	671	2 151
2007	578	1 735

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu (lata 2005-2007) na podstawie sprawozdania MPiPS.

Z powyższej tabeli wynika, że w ostatnich trzech latach liczba rodzin dotkniętych problemem ubóstwa w 2007 r. uległa zmniejszeniu.

Z pomocy w formie dożywiania w przedszkolach, szkołach i innych placówkach oświatowych i opiekuńczo – wychowawczych najczęściej korzystają dzieci i młodzież z rodzin ubogich. W 2007 r. z tej formy pomocy skorzystało 467 osób (w 2005 r. 589 osób, a w 2006 r. 560 osób), z tego 167 osób było dożywianych w czasie wakacji letnich (w 2005 r. 244 osoby, a w 2006 r. 189 osób) oraz 135 w ferie zimowe (w 2005 r. 170 osób, a w 2006 167 osób).

Bezrobocie

Bezrobocie ściśle związane jest z funkcjonowaniem rynku pracy i oznacza ilość osób zdolnych do pracy (i chcących pracować) niż liczba miejsc pracy dla tych osób. Podstawową przyczyną bezrobocia na terenie miasta jest bezrobocie strukturalne spowodowane przekształceniami gospodarczymi, zmianami technologicznymi, a także restrukturyzacją przemysłu. Poza swoim wymiarem ekonomicznym bezrobocie (zwłaszcza długotrwałe) wywiera negatywne skutki nie tylko na samych bezrobotnych, ale również na ich rodziny. Bezrobocie burzy klimat życia rodzinnego, powoduje degradację, potęguje biedę i rozszerza sferę ubóstwa. Dla klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej dotkniętych bezrobociem dużym problemem jest regulowanie należności za opłaty mieszkaniowe (czynsz, rachunki za gaz, energię elektryczną). Mniej pieniędzy wydają na żywność, odzież, mają trudności z realizacją recept i dojazdami do lekarzy specjalistów.

Bezrobocie wpływa niekorzystnie na kształtowanie osobowości jej członków, u dzieci pojawia się brak aspiracji edukacyjnych; jest przyczyną konfliktów i nasila patologie społeczne m.in. nadużywanie alkoholu.

Z powodu bezrobocia z pomocy społecznej skorzystało:

Tabela Nr 10. Rodziny i osoby w rodzinach objęte pomocą z powodu bezrobocia.

Rok	Rodziny objęte pomocą	Liczba osób w rodzinach
2005	596	2066
2006	556	1915
2007	454	1508

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu (lata 2005-2007)

Z powyższego wynika, że chociaż ilość rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia zmalała, to nadal bezrobocie jest jednym z głównych powodów skłaniających do korzystania z pomocy społecznej.

Niepełnosprawność, długotrwała choroba

Zgodnie z Ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych osobą niepełnosprawną, jest osoba, której sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi. Prawnie osobami niepełnosprawnymi są te jednostki, które posiadają stopień niepełnosprawności orzeczony przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, Komisję Lekarską ZUS lub KRUS. W codziennym funkcjonowaniu osoby niepełnosprawne napotykają liczne przeszkody uniemożliwiające prowadzenie aktywnego życia społecznego oraz w znaczny sposób utrudniające integrację z najbliższą społecznością lokalną. Niepełnosprawność uderza najbardziej w finansową i emocjonalną stronę rodziny. Rodzina w takiej sytuacji wymaga nieinstytucjonalnych form pomocy i wsparcia. Najczęstszymi problemami, z jakimi spotykają się w swojej codziennej egzystencji osoby niepełnosprawne, są:

- brak podstawowej wiedzy o stanie swojego zdrowia i możliwościach leczenia, diagnozy;
- utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji;
- ograniczenie kontaktów towarzyskich;
- pogorszenie sytuacji materialnej;
- zaniedbywanie gospodarstwa domowego;
- bariery psychologiczne oraz utrudnienia architektoniczne, w szczególności w miejscu zamieszkania, i komunikacyjne;

Niepełnosprawność jest jednym z najczęstszych powodów trudnej sytuacji życiowej klientów pomocy społecznej, uprawniającej do uzyskania wsparcia.

Tabela Nr 11. Pomoc udzielona ze względu na niepełnosprawność.

Rok	Rodziny objęte pomocą	Liczba osób w rodzinach
2005	332	886
2006	368	939
2007	387	908

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu (lata 2005- 2007)

Spośród osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej znaczną część stanowili niepełnosprawni całkowicie niezdolni do pracy, którym nie przysługiwało żadne świadczenie rentowe. Wówczas otrzymywali zasiłek stały.

W 2007 r. do tej formy pomocy uprawnionych było 146 osób niepełnosprawnych.

W porównaniu z latami ubiegłymi (w 2005 r. 125 osób, a w 2006 r. - 136 osób) ilość osób wzrosła. Pozostałą część osób niepełnosprawnych stanowili renciści o bardzo niskich dochodach, którym była udzielana pomoc w formie zasiłków celowych i okresowych.

Z niepełnosprawnością w dużej mierze wiąże się długotrwała choroba.

Tabela Nr 12. Pomoc udzielona ze względu na długotrwałą chorobę.

Rok	Rodziny objęte pomocą	Liczba osób w rodzinach
2005	351	975
2006	370	989
2007	281	925

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu (lata 2005- 2007)

W latach 2006-2007 liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej choroby wykazuje tendencję spadkową, a liczba osób w tych rodzinach obniżyła się o 64 osoby. Osoby niepełnosprawne mają możliwość uczestnictwa w placówkach na terenie miasta Wągrowca przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych, tj. w placówce wsparcia dziennego Środowiskowym Domu Samopomocy (w 2007 r. uczestniczyło 26 osób z terenu miasta) oraz w Warsztacie Terapii Zajęciowej, który realizuje zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej (w 2007 r. na 35 uczestników, 19 osób pochodziło z miasta Wągrowca).

Niepełnosprawni mieszkańcy Wągrowca mają również możliwość korzystania z dofinansowania ze środków PFRON będących w dyspozycji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

W 2007r. z pomocy skorzystało:

1. Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego:
 - 17 osób dorosłych na kwotę 6.100,00 zł.
 - 2 dzieci na kwotę 2.850,00 zł.

2. Dofinansowanie do zakupu sprzętu ortopedycznego i środków pomocniczych:
 - 70 osób dorosłych na kwotę 64.598,00 zł.
 - 24 dzieci na kwotę 13.828,00 zł.
3. Dofinansowanie do likwidacji barier funkcjonalnych:
 - Bariery architektoniczne:
 - 12 osób dorosłych na kwotę 42,909,00 zł
 - 2 dzieci na kwotę 7.400,00 zł.
 - Bariery w komunikowaniu się:
 - 13 osób dorosłych na kwotę 12.702,00 zł.
 - 6 dzieci na kwotę 11.873,00 zł.
 - Bariery techniczne:
 - 13 osób dorosłych na kwotę 3.688,00 zł.
 - 0 dzieci
4. Dofinansowanie do wyjazdów na turnus rehabilitacyjny:
 - 230 osób dorosłych na kwotę 151.529,00 zł + opiekunowie na kwotę 11.484,00 zł.
 - 28 dzieci na kwotę 20.112,00 zł + opiekunowie na kwotę 12.924,00 zł.

Problem niepełnosprawności i długotrwała choroba dotyka ludzi starych. Jedną z form pomocy dla osób starszych są usługi opiekuńcze. W 2007 r. z usług opiekuńczych, którymi objęto osoby niepełnosprawne, z długotrwałą chorobą oraz w podeszłym wieku skorzystało ogółem 81 osób. W myśl ustawy o pomocy społecznej, usługi opiekuńcze przysługują osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub z innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub też rodzina nie może tej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, zabiegi higieniczne, pielęgnację według zaleceń lekarza oraz w miarę możliwości zapewniony kontakt z otoczeniem.

Tabela Nr 13. Osoby objęte świadczeniami w formie usług opiekuńczych.

Rok	Osoby objęte pomocą w formie usług opiekuńczych	w tym: usługi specjalistyczne psychiatryczne
2005	69	16
2006	70	21
2007	81	20

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu (lata 2005- 2007)

Powyższe dane obrazują wyraźny wzrost osób wymagających usług opiekuńczych. Najwięcej świadczonych usług skupia się na osiedlach miasta, które w latach 60 tych i 70 tych zamieszkiwały młode małżeństwa, są to ulice Mickiewicza, Jeżyka i Lipowa. Obecnie na tych terenach mieszka duża liczba osób w starszym wieku.

W przypadku niemożności zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania podopiecznych ze względu na opiekę całodobową, Ośrodek czynił starania o umieszczenie w domu pomocy społecznej. W 2007 r. wystąpiono o umieszczenie dla 4 osób w domu pomocy społecznej, a w 2006 r. dla 3 osób.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu dzięki współpracy z partnerską gminą Adendorf wzbogacił się m.in. o sprzęt rehabilitacyjny. Dzięki temu osoby niepełnosprawne i chore mogą skorzystać z tej formy pomocy i bezpłatnie wypożyczyć wózki elektryczne, chodziki, wózki mechaniczne, łóżka elektryczne, kule, krzesła toaletowe i inne. W 2007 r. podpisano umowy z 90 osobami, dotyczące użyczenia sprzętu. Na bezpłatne zabiegi rehabilitacyjne, które wykonywane były w gabinecie fizjoterapii w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Wągrowcu wydano 132 karnety.

W 2007 r. w Dziennym Domu Seniora w Wągrowcu z różnych form aktywności skorzystało średnio 58 osób (ilość wydanych decyzji kierujących). Pobyt korzystnie wpłynął na samopoczucie i aktywność społeczną seniorów, którzy z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i samotności wymagają opieki i wsparcia.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Kolejną grupę osób korzystających z pomocy społecznej stanowią osoby, które cechuje niezaradność w opiece i wychowywaniu dzieci oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym nieracjonalne dysponowanie domowym budżetem. Dysfunkcjami współistniejącymi w bezradności są: problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, niedojrzałość emocjonalna rodziców, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym ujawniające się w postaci zachowań agresywnych, buntowniczych, przejawiających się z łamaniem przez dzieci i młodzież ogólnie przyjętych obyczajów i norm. Zaburzona struktura rodziny, często spotykana wśród świadczeniobiorców ośrodka niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka, na jego więź z rodziną. Rodziny klientów odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozpadem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów, występuje w nich przemoc skierowana na partnera lub dzieci.

W rodzinach zaburzonych, rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą. Najczęściej dzieci pochodzące z tych rodzin są odrzucane przez najbliższych, pozostawione są „same sobie”, wówczas szukają akceptacji wśród swoich rówieśników, pojawiają się u nich problemy szkolne, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikty z prawem. Problemy opiekuńczo- wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe są przyczyną umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych lub resocjalizacyjnych, a dorosłe ofiary rodzinnej przemocy szukają porad i schronienia w placówkach.

Tabela Nr 14. Rodziny i osoby, które korzystają z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Rok	Rodziny objęte pomocą	Liczba osób w rodzinach
2005	124	489
2006	105	425
2007	130	528

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu (lata 2005- 2007)

Z przedstawionej powyżej Tabeli Nr 14 wynika, że liczba rodzin i osób w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego ma tendencję wzrostową. W latach 2006-2007 liczba rodzin wzrosła o 25, a ilość osób w tych rodzinach o 103 osoby.

Alkoholizm

Alkoholizm jest poważnym problemem społecznym, rzutującym na pozostałe sfery życia i generującym inne problemy społeczne. W szczególności nadmierne spożywanie alkoholu prowadzi do wzrostu przestępczości, pogłębia ubóstwo, jest przyczyną bezrobocia, wywołuje zaburzenia komunikacyjne między członkami rodziny. Zjawisku nadużywania alkoholu często towarzyszy zjawisko przemocy fizycznej i psychicznej stosowanej wobec dzieci i dorosłych.

W celu usprawnienia pomocy rodzinom, w których występuje przemoc pracownicy socjalni i policja stosują procedurę niebieskich kart. Alkoholizm jest również przyczyną bezdomności. W 2007 r. udzielono wsparcia 17 osobom bezdomnym w formie pomocy finansowej i rzeczowej, w tej grupie potrzebujących znalazło się 10 osób uzależnionych od alkoholu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2007 r. pomocą objął 116 środowisk (65 osób samotnych i 51 rodzin), w których wystąpiło uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie, w tym :

- 82 środowiska, w których wystąpiło zdiagnozowane uzależnienie od alkoholu (w przypadku 3 rodzin oboje małżonkowie są uzależnieni);
- 34 środowiska, w których alkohol był nadużywany lub istnieje podejrzenie uzależnienia;

W rodzinach, w których występuje problem alkoholowy żyje łącznie 257 osób, w tym 80 dzieci do 18 roku życia.

Nadużywanie alkoholu przez jednego lub przez obojga rodziców wpływa destrukcyjnie na prawidłowe funkcjonowanie rodziny, która staje się niewydolna wychowawczo, cechuje ją zaburzona struktura wewnętrzna, rozpad pożycia małżeńskiego, częste zmiany partnerów. Dzieci żyjące w takich warunkach narażone są na przeżywanie traumatycznych doświadczeń, które powodują zaburzenia

rozwoju, najczęściej objawiają się one agresywnymi zachowaniami, nadpobudliwością, trudnościami w szkole lub unikaniem kontaktów z rówieśnikami i dorosłymi.

Formą pomocy na rzecz dzieci wymagających wsparcia jest działalność Świetlicy Socjoterapeutycznej, którą prowadzi Miejski Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wągrowcu w ramach zadań statutowych dotyczących udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. W 2007 r. z pomocy świetlicy skorzystało 106 dzieci z terenu miasta. W ramach zajęć dzieci korzystały z różnego rodzaju zajęć profilaktycznych, kulturalno- oświatowych, sportowych i rekreacyjnych. Uzyskiwały fachową opiekę, wsparcie psychologiczne i pomoc w nauce, a także posiłek.

W Miejskim Ośrodku Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa punkt konsultacyjno – informacyjny przeciwdziałania przemocy w rodzinie, gdzie z porad osób dyżurujących w 2007 r. skorzystały 24 osoby oraz Poradnia Kryzysowa. W 2007 r. w poradni bezpośrednią pomocą w formie porad, konsultacji indywidualnych, rozmów wspierających i podtrzymujących oraz terapii krótkoterminowej objęto 29 osób.

Alternatywną do terapii odwykowej, formą pomocy dla osób uzależnionych i współuzależnionych, oferowaną przez MOPiRPA jest oferta Klubu Abstynenta oraz grup samopomocowych AA i AL-anon, w których uczestniczy od 15 – 40 osób dziennie.

Natomiast młodzież i dorośli szukający pomocy w zakresie uzależnienia od narkotyków mogą skorzystać z pomocy psychologa dyżurującego w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym ds. Narkomanii.

3. ANALIZA SWOT

3.1 UWAGI OGÓLNE

Bardzo ważną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT.

Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **S**trengths (silne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (szanse), **T**hreats (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- **SZANSE** - to zewnętrzne zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiają występujące negatywne zjawiska.
- **ZAGROŻENIA** - to wszystkie zewnętrzne zjawiska postrzegane jako bariery dla rozwoju gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi być brane pod uwagę przy planowaniu podejmowanych działań.
- **MOCNE STRONY** - to walory wynikające z uwarunkowań wewnętrznych gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę (np. liczba osób w wieku produkcyjnym), jak i być zasługą lokalnej społeczności (np. wysoki poziom mobilności i przedsiębiorczości).
- **SŁABE STRONY** - to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całej gminy, jak i jej części. Mogą dotyczyć wszystkich aspektów funkcjonowania gminy, bądź jej poszczególnych elementów.

Właściwe zdiagnozowanie poszczególnych czynników pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT. Celem tym jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Poniżej przedstawiono dwie tabele analizy SWOT. W jednej prezentowane są mocne i słabe strony gminy, w drugiej zaś szanse i zagrożenia. Z uwagi na materię opracowywanego dokumentu z zakresu polityki społecznej zagadnienia ujęte w tabelach ograniczono do sfer mających wpływ na politykę społeczną.

3.2 TABELE ANALIZY SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • teren atrakcyjny turystycznie; • środowisko naturalne wolne od przemysłu i zanieczyszczeń; • dodatni, niewielki przyrost rzeczywisty ludności; • dobrze rozwinięta baza oświatowa: <ul style="list-style-type: none"> - przedszkola - Klub Malucha - szkoły podstawowe - gimnazja - szkoły średnie - uczelnie wyższe; - rozwojowi szkolnictwa towarzyszą działania polegające na animacji wolnego czasu dzieci i młodzieży; • wykształcona i kompetentna kadra pedagogiczna zatrudniona w szkołach i przedszkolach; • dobry stan techniczny obiektów oświatowych; • działalność stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, • dobrze wykształcona i zaangażowana kadra pracowników pomocy społecznej; • pomoc charytatywna prowadzona przez kościół ; • dobrze działające ośrodki animacji kulturowej: <ul style="list-style-type: none"> - Miejski Dom Kultury, 	<ul style="list-style-type: none"> • znaczny stopień bezrobocia, zwłaszcza w grupie osób długotrwale bezrobotnych; • brak dużych podmiotów gospodarczych, działających w rozwojowych gałęziach gospodarki; • przewaga małych firm, które nie posiadają kapitału na rozwój ani rezerw, wystarczających na przetrwanie recesji gospodarczej, co sprzyja załamaniom na lokalnym rynku pracy i hamuje inwestycje; • niezadowalający poziom aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców; • wśród zjawisk degradacji życia społecznego dominują procesy marginalizacji społecznej: ubóstwo, niepełnosprawność, trwałe bezrobocie; • alkoholizm: przyczyną wzrostu rodzin patologicznych, któremu towarzyszy niski poziom wykształcenia i przyczynia się do bezdomności; • w obiektach bazy oświatowej brak boisk sportowych i występuje potrzeba przeprowadzenia prac remontowych i modernizacyjnych w istniejących obiektach przedszkolnych; • brak mieszkań socjalnych i chronionych;

<ul style="list-style-type: none"> - Muzeum Regionalne, - Szkoła Muzyczna, - Biblioteka Publiczna, - Biblioteka Pedagogiczna, - Biblioteka Powiatowa, • w dziedzinie sportu: <ul style="list-style-type: none"> - Ośrodek Sportu i Rekreacji, - hale sportowe przy szkołach, - lodowisko; • propagowanie idei wolontariatu na rzecz osób starszych, dzieci i młodzieży; • dostęp do leczenia odwykowego; • działalność Klubu Abstynenta; • działanie grup samopomocowych - ruch anonimowych alkoholików i stowarzyszenie na rzecz niepełnosprawnych; • prawidłowa opieka zdrowotna: <ul style="list-style-type: none"> - Szpital Powiatowy ZOZ, - Oddział Ratunkowy, - lekarze rodzinni, - poradnie specjalistyczne, - Oddział Opieki Paliatywnej, - Hospicjum, - gabinety rehabilitacyjne, - apteki, • Powiatowy Urząd Pracy zlokalizowany w miejscu zamieszkania; • pomoc psychologiczno – pedagogiczna w aspekcie pomocy dziecku i wspierania rodziców; 	<ul style="list-style-type: none"> • mała ilość specjalistów w pomocy społecznej zajmujących się problematyką osób starszych, uzależnionych oraz pracą z rodzinami problemowymi; • niewystarczająca ilość opiekunek środowiskowych; • niewystarczające środki na rehabilitację niepełnosprawnych; • brak grup wsparcia dla wykluczonych społecznie - bezradnych; • niedostateczne połączenia komunikacyjne; • mało atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego dla rodziny; • brak opieki geriatrycznej; • trudny dostęp do leczenia specjalistycznego; • zła infrastruktura MOPS; • niezadowalająca współpraca z innymi instytucjami ; • brak integracji społecznej; • brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych; • niewystarczające działania profilaktyczne; • wzrost rodzin niepełnych i nieformalnych związków; • wzrost przestępczości wśród nieletnich;
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • dożywanie dzieci i młodzieży; • dobre rozpoznanie potrzeb społecznych; • współpraca z innymi gminami, w tym zagranicznymi w zakresie pomocy społecznej; • siedziba Urzędu Miejskiego i Starostwa; • siedziba Sądu Rejonowego, Sądu Grodzkiego, Komendy Powiatowej Policji, Prokuratury, Ośrodka Kuratorskiej Pracy z Młodzieżą; • dobrze rozwinięta pomoc społeczna: <ul style="list-style-type: none"> - Dzienny Dom Seniora, - Środowiskowy Dom Samopomocy, - Warsztaty Terapii Zajęciowej, - Opieka nad chorym w domu, - Noclegownia, - Jadłodajnia, - Ośrodek Interwencji Kryzysowej, - Poradnictwo psychologiczne i prawne, • działalność na terenie miasta placówek opiekuńczo – wychowawczych: t.j. świetlica socjoterapeutyczna, wielofunkcyjna placówka opiekuńczo – wychowawcza; • wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, OR-W „Wielspin” 	
---	--

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • członkostwo w Unii Europejskiej, stwarzające możliwość pozyskiwania środków unijnych na rozwój społeczny i poprawę infrastruktury, podnoszącą jakość życia mieszkańców; • dalszy dodatni przyrost rzeczywisty ludności; • rozwój lokalnego rynku pracy może zapobiec emigracji ludzi młodych; • utrzymanie się pozytywnych trendów dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia wśród mieszkańców; • pokonywanie negatywnych zjawisk społecznych: patologii, marginalizacji, wykluczenia społecznego wymaga tworzenia oraz konsekwentnej realizacji projektów rewitalizacji społecznej • wyzwolenie lokalnej aktywności oraz zaangażowanie miejscowych instytucji i mieszkańców stwarza szansę przewyciężenia istniejących w mieście negatywnych zjawisk społecznych; • intensyfikacja działań w zakresie prewencji kryminalnej, profilaktyki i promocji pracy Policji przyczyni się do wzrostu jakości życia mieszkańców poprzez zabezpieczenie ładu i porządku 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost bezrobocia; • istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia; • zmniejszająca się liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych; • prawdopodobieństwo emigracji ludzi młodych, głównie w początkowych grupach wieku produkcyjnego; • wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym, pogłębienie procesu starzenia się mieszkańców, prowadzące do „wdowienia” gospodarstw domowych; • utrudnienia organizacyjne w dostępie do środków pomocowych UE, brak wystarczających środków na „wkład własny”; • w przypadku wzrostu przestępczości istnieje ryzyko powstania dzielnic upośledzonych społecznie o wysokim poziomie patologii społecznych; • rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych; • niekorzystne oddziaływanie rodzin patologicznych, dziedziczenie ubóstwa, patologii, dysfunkcji, bezrobocia; • brak aspiracji wśród rodzin zagrożonych wykluczeniem; • pogorszenie stanu zdrowotności mieszkańców; • wzrost zapotrzebowania na usługi

<p>publicznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dalsze dostosowanie infrastruktury do osób starszych, likwidowanie barier architektonicznych, łatwiejszy dostęp osób niepełnosprawnych do dóbr i usług. • powołanie Centrum Integracji Społecznej' • tworzenie miejsc pracy w skali makro; • ograniczenie ubóstwa w skali makro; • lepsze wykształcenie społeczeństwa; • wyrozumiałość i tolerancja społeczna; • zainteresowanie człowiekiem i jego sprawami; 	<p>opiekuńcze;</p> <ul style="list-style-type: none"> • pogłębiające się ubóstwo rodzin; • demoralizacja młodzieży; • brak autorytetów; • brak poczucia bezpieczeństwa wśród społeczności; • negatywne tendencje ekonomiczne w kraju i na świecie; • postępujące ubożenie społeczeństwa; • niewłaściwa polityka socjalna Państwa;
---	--

3. 3 PODSUMOWANIE ANALIZY SWOT

Jak wynika z tabel analizy SWOT wiele zagrożeń dla rozwoju miasta Wągrowca sytuuje się w sferze szeroko rozumianej polityki społecznej. Takie zjawiska jak bezrobocie i ubóstwo z jednej strony są wynikiem określonych procesów społeczno - gospodarczych, z drugiej zaś same potrafią generować nowe problemy w postaci uzależnień czy przemocy w rodzinie. Ich rozwiązanie wymaga kompleksowego podejścia do zastanej rzeczywistości, ze szczególnym uwzględnieniem osób, które zagrożone są wykluczeniem społecznym. Jak pokazują dotychczasowe doświadczenia łatwo stać się beneficjentem systemu pomocy społecznej, o wiele trudniej jednak powrócić na drogę samodzielności i odpowiedzialności za byt własny i losy rodziny. Dlatego też w proponowanych działaniach położono duży nacisk na profilaktykę, działania edukacyjne i terapeutyczne.

4. MISJA

**PODNIESIENIE POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW MIASTA
WĄGROWCA POPRZEZ ZINTEGROWANE DZIAŁANIA
PODMIOTÓW POLITYKI SPOŁECZNEJ
I ZAPOBIEGANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU**

5. CELE STRATEGICZNE, SZCZEGÓŁOWE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

CEL STRATEGICZNY NR 1 :

Kompleksowe rozwiązania w zakresie zbudowania systemu działań wspomagających funkcjonowanie osób i rodzin z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Rozwijanie działań wspomagających środowisko rodzinne

Kierunki działań:

1. Zapobieganie marginalizacji.
2. Oddziaływania wychowawcze na młode pokolenie.
3. Prawidłowe wypełnienie ról rodzicielskich.
4. Stworzenie programu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.
5. Rozwój usług profilaktyczno – wspierających skierowanych do rodzin dysfunkcyjnych.

2. Rozwijanie działań w zakresie wczesnej profilaktyki zagrożeń wśród dzieci i młodzieży.

Kierunki działań:

1. Podnoszenie wiedzy nauczycieli, pracowników socjalnych, szkolenie specjalistów realizatorów określonych zadań. Uzupełnienie programów nauczania.
2. Edukacja rodziny – podnoszenie wiedzy rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych.
3. Wczesna edukacja dzieci w zakresie oświaty zdrowotnej, ochrony przed uzależnieniami.
4. Podejmowanie działań na rzecz efektywnego zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym i demoralizacją.
5. Monitorowanie środowisk młodzieży zagrożonej wykluczeniem w zakresie ich potrzeb przez aktywny udział pedagogów, psychologów i terapeutów i tworzenie odpowiedniej oferty zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży szkolnej.

3.Rozszerzenie oferty pomocy socjalnej, psychologicznej i prawnej dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy.

4.Organizowanie pomocy osobom opuszczającym zakłady karne w powrocie do środowiska i życia rodzinnego.

5.Działania skierowane na rzecz osób bezdomnych.

6.Zapewnienie równych szans rozwoju osobom z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez ułatwienie dostępu do edukacji, kultury i sportu.

Kierunki działań:

1. Zbudowanie w mieście oferty edukacyjnej dla ludzi dorosłych dającej możliwość uczenia się przez całe życie.
2. Zapewnienie równych szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

3. Wykorzystanie zaplecza sportowo-rekreacyjnego na terenie miasta celem uaktywnienia osób zagrożonych wykluczeniem.

7. Tworzenie mieszkań chronionych i socjalnych.

8. Stwarzanie warunków dla powstawania odpowiedniej bazy dla realizacji projektów i przedsięwzięć na rzecz integracji społecznej.

Kierunki działania:

1. Rozbudowa zaplecza instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego na rzecz integracji społecznej.
2. Powstawanie nowych placówek pomocy społecznej w zależności od zaistniałych potrzeb (np. Centrum Integracji Społecznej).

9. Inspirowanie i wspieranie różnych form działań zapobiegających wykluczeniom społecznym.

Kierunki działań:

1. Identyfikowanie przyczyn wykluczenia społecznego.
2. Opracowywanie i wdrażanie projektów profilaktycznych.

10. Praca socjalna na rzecz osób i rodzin dotkniętych wykluczeniem społecznym.

Kierunki działań:

1. Rozwijanie metod pracy z rodziną, opartych na pracy z indywidualnym przypadkiem, diagnozowanie środowiska.
2. Dążenie do zwiększenia aktywności osób i rodzin poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.

CEL STRATEGICZNY NR 2 :

Wspieranie i aktywizacja osób bezrobotnych

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. **Podjęmowanie działań w kierunku mobilizowania osób bezrobotnych do aktywnego poszukiwania zatrudnienia.**

- 2. Redukowanie psychospołecznych skutków bezrobocia.**
- 3. Współpraca z instytucjami, pracodawcami, innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia.**
- 4. Rozwijanie aktywnych form pomocy, w szczególności dla długotrwale bezrobotnych , w tym kobiet.**
- 5. Zwiększenie umiejętności osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem do odnalezienia się na rynku pracy.**
- 6. Stworzenie aktywnego systemu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.**
- 7. Przeciwdziałanie dyskryminacji w zatrudnieniu.**
Kierunki działań:
 1. Dążenie do zapewnienia równego traktowania w sferze zatrudnienia.
 2. Przeciwdziałanie dyskryminacji w stosunku do zatrudnienia.

CEL STRATEGICZNY NR 3 :

Inicjatywy i działania na rzecz równych szans osób niepełnosprawnych

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- 1. Podejmowanie działań w zakresie likwidacji barier infrastrukturalnych i zwiększenie dostępności obiektów użyteczności publicznej i miejsc zamieszkania dla osób niepełnosprawnych.**

Kierunki działań:

1. Kontynuowanie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej.
2. Likwidacja barier architektonicznych w miejscach zamieszkania.

- 2. Wspieranie działań na rzecz integracji społecznej osób niepełnosprawnych**

Kierunki działań:

1. Tworzenie różnorodnych form wsparcia dla osób niepełnosprawnych.
2. Doskonalenie systemu informowania i obsługi w instytucjach i placówkach samorządu.

3. Wyrównywanie szans rozwojowych i edukacyjnych osób niepełnosprawnych.
4. Wspieranie ruchu samopomocowego.
5. Kształtowanie pozytywnych postaw społeczności lokalnej wobec autonomii i integracji osób niepełnosprawnych.
6. Stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do samodzielnego życia w rodzinie i środowisku lokalnym, w szczególności poprzez przeciwdziałanie i zwalczanie bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych oraz dostęp do rehabilitacji.

CEL STRATEGICZNY NR 4 :

Inicjatywy i działania na rzecz równych szans osób starszych

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- 1. Podejmowanie działań w zakresie dostosowania usług obiektów użyteczności publicznej i miejsc zamieszkania do potrzeb osób starszych.**
- 2. Wspieranie działań na rzecz integracji i aktywizacji osób starszych.**

Kierunki działań:

1. Tworzenie różnorodnych form wsparcia dla osób starszych i rozszerzanie przez samorząd lokalny ofert usług dla osób starszych w zakresie pomocy społecznej, opieki zdrowotnej, rehabilitacji, rekreacji, wypoczynku i różnych form edukacji.
2. Wykorzystywanie potencjału seniorów.
3. Kształcenie osób starszych, utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
4. Rozwijanie i wspieranie różnych form wolontariatu.
5. Aktywizacja poprzez uczestnictwo w organizowanych spotkaniach, imprezach kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych o zasięgu lokalnym i ponad lokalnym.

3. Inspirowanie i wspieranie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu osób starszych.

Kierunki działań:

1. Edukacja społeczna w zakresie potrzeb osób starszych i ich możliwości.
2. Wspieranie ruchu samopomocowego.
3. Przedłużanie okresu aktywności i samodzielności osób starszych poprzez udział w rehabilitacji społecznej, zawodowej i zdrowotnej.
4. Rozwój środowiskowej pomocy społecznej.
5. Dostęp do opieki medycznej, rehabilitacji.

CEL STRATEGICZNY NR 5 :

Sprawnie działający system pomocy społecznej

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Stwarzanie warunków do jakościowego rozwoju w placówkach i instytucjach pomocy społecznej.

Kierunki działań:

1. Działania w kierunku podnoszenia kwalifikacji pracowników pomocy społecznej, zapewnienie dostępu do kursów i szkoleń.
2. Profesjonalizacja kadry pomocy społecznej.
3. Propagowanie idei wolontariatu.
4. Stworzenie odpowiednich warunków lokalowych i doposażenie.

2. Wzmacnianie integracji i współpracy wszystkich podmiotów działających na polu pomocy społecznej.

Kierunki działań:

1. Doskonalenie przepływu informacji.
2. Koordynowanie działań różnych służb i instytucji na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

3. Identyfikacja problemów społecznych i środowisk problemowych i ich monitorowanie.
4. Wymiana wiedzy i doświadczeń między wszystkimi sektorami pomocy społecznej.

3. Terminowe i kompletne przekazywanie środków finansowych na świadczenia obligatoryjne i fakultatywne.

Kierunki działań:

1. Realizacja zadań ustawowych przez Ośrodek Pomocy Społecznej i placówki pomocy społecznej.
2. Terminowe przekazywanie dotacji.
3. Uwzględnianie bilansu potrzeb w kwestii zatwierdzania budżetu.

4. Pozyskiwanie pozabudżetowych środków finansowych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych

Kierunki działań:

1. Opracowywanie i wdrażanie programów wykorzystujących finansowanie ze środków pomocowych.
2. Pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej, funduszy celowych i innych.
3. Rozwój współpracy z zagranicą: wymiana i wykorzystywanie doświadczeń, korzystanie z pomocy charytatywnej.

5. Przełamywanie stereotypów w postrzeganiu pomocy społecznej. Przeciwwstawienie się postawom roszczeniowym, bierności, uzależnieniom od pomocy.

Kierunki działań:

1. Pomoc jako wyszukiwanie (nie – oczekiwanie potrzebujących)
2. Modelowanie relacji klient – instytucje pomocy społecznej.
3. Wymuszanie aktywności i odpowiedzialności dorosłych wychowujących dzieci.

6. Współpraca instytucji publicznych i organizacji pozarządowych.

Kierunki działań:

1. Uaktywnienie lokalnych organizacji pozarządowych i wspieranie ich w działaniach na rzecz pomocy społecznej.
2. Podejmowanie działań integracyjnych na rzecz środowiska.
3. Zlecanie zadań z zakresu pomocy społecznej.

6. FINANSOWANIE STRATEGII

Podstawowe źródła finansowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są następujące:

- środki z budżetu państwa (dotacje);
- środki z budżetu gminy;
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego);
- środki funduszy krajowych (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych);
- udział własny beneficjentów, sponsorzy, inne;

7. OKRES REALIZACJI STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie realizowana w latach 2008- 2013. Wybór okresu nie jest przypadkowy, bowiem zbieżny jest z przyjętym w Unii Europejskiej okresem budżetowania. Członkostwo Polski w strukturach Unii daje samorządom szansę korzystania z różnego rodzaju środków pomocowych, również w zakresie pomocy społecznej. Jednym z warunków uzyskania wsparcia finansowego na realizację zadań jest posiadanie całościowej i spójnej wizji polityki społecznej na terenie miasta, a Strategia odpowiada tym warunkom.

8. MONITOROWANIE STRATEGII

Ze względu na zagadnienia zawarte w strategii i długoletni okres realizacji musi być ona na bieżąco monitorowana. Monitorowanie pozwoli na systematyczną ocenę realizowanych programów i zadań oraz dokonywanie bieżących korekt i poprawek w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę

regulacji prawnych, czy też ze względu na narastanie poszczególnych problemów społecznych lub pojawianie się nowych. Monitorowanie umożliwi także podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych. Tak, więc strategia jest dokumentem otwartym i konieczne jest elastyczne reagowanie na pojawiające się problemy i wyzwania.

Za proces ten odpowiedzialny będzie Zespół Zadaniowy ds. wdrożenia, realizacji i monitorowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powołany przez Burmistrza Miasta Wągrowca, a jednym z członków Zespołu będzie pracownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu.

Zespół Zadaniowy winien zbierać się przynajmniej raz w roku celem dokonania oceny realizacji Strategii i przedłożyć ją Burmistrzowi, proponując, w razie konieczności, korekty i uwagi na temat przebiegu zadań.

9. ZAKOŃCZENIE

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie miasta Wągrowca pozwoli na celowe, systematyczne i planowe dążenie do osiągnięcia wytyczonego celu. Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań w miarę posiadanych w samorządzie i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Niniejsza strategia jest planem działania przyjmowanym dla właściwego środowiska, a sukces jej realizacji zależy od wielu czynników, zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Stanowiąc będzie podstawę do tworzenia bardziej szczegółowych programów działania poprawiających jakość życia wszystkich grup we wszystkich obszarach życia społecznego. Największym zagrożeniem jest zahamowanie rozwoju gospodarczego kraju i osłabienie tendencji wzrostowych. Tak więc priorytetem jest rozwój gospodarczy miasta Wągrowca, bowiem wzrost poziomu dochodów mieszkańców stanowić będzie najlepszą gwarancję rozwiązywania większości problemów społecznych, w szczególności takich jak: bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm.

Realizacja strategii wymaga zaangażowania całej wspólnoty samorządowej. Istotną rolę w działaniach jest także wsparcie instytucji pożytku publicznego, kościoła czy władz szczebla powiatowego i wojewódzkiego.

Wdrożenie programu przyczyni się do ograniczenia występujących na terenie miasta problemów społecznych, wzrostu poziomu życia mieszkańców oraz integracji społeczności lokalnej.

